

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica Contra Horvm Temporvm Hæreses

In Qvibvs Quatuor Euangeliorum illi textus explicantur, quibus vel hæretici hodie (maximè Caluinus & Beza) ad sua dogmata propugnanda vti solent, vel ad hæreticorum dogmata impugnanda Catholici vti possunt

Stapleton, Thomas

Lvgdvni, 1595

C. 24.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39463

cata impiorum, quæ nunc propter præcepta eius in contrarium, voluntati eius aduersa videntur. Et hanc blasphemiam docens, iubet nos stare attonitos, & Dei sapientiam mirari, sui cerebri spectrum Dei sapientia nomine pallians.

IN MATTHÆI CAP. XXIIII.

15. *Cum videritis abominationem desolationis, quæ dicta est à Daniele Propheta, &c.*

Difficultatis huius loci causa.

Hic locus multis ex causis obscurus est, ut parum attendentibus valde dubium sit, quæ tandem sit ista abominatio desolationis, de qua Christus loquitur. Primum *abominatio desolationis*, vox in Scripturis rara est, nec nisi apud Danielem & hoc loco reperitur, nec significat abominandam desolationem iuxta consuetam Hebræorum phrasim, sed abominationem quæ desolationis causa aut principium erat. Ipsa quoque abominatio non designat aliquam rem propriam, sed ab effectu, id est, quæ execranda & abominanda est. Desolatio verò Græco quidem vocabulo *τὸ ἐρημώσεως* respondet, sed in Hebræo *stupendam*, vel admirabilem potius significat. Ita verba generalissima & dubia magnam difficultatem pariunt. Deinde Danielis locus valde incertus est. Ter enim cap. 9. 11. & 12. de hac abominatione desolationis loquitur. Et cap. quidem 9. atque 11. satis clarè de illa loqui videtur quæ facta est in vastatione Hierusalem, per Romanos. Quod enim cap. 9. dicitur; *In dimidiis hebdomadis deficiet hostia & sacrificium, & erit in templo abominatio desolationis, & usque ad consummationem & finem perseverabit desolatio*; non nisi de cessantibus legalibus redemptione per Christum facta, & statim (ad maiorem eius rei euidentiâ) templi vastatione consequente, intelligi potest. Similiter quod cap. 11. dicitur, *Venient super eum tristes & Romani, &c. moxque paulò post, Auferent iuge sacrificium, & dabunt abominationem in desolationem*, non nisi de vastatione Hierosolymæ per Romanos facta intelligi potest. At tamen cum in fine cap. 12. sic legimus: *A tempore cum ablatum fuerit iuge sacrificium, & posita fuerit abominatio in desolationem, dies 1290. Beatus qui expectat & peruenit usque ad dies 1335.* non nisi de fine seculi, & de sublato per Antichristum Christianorum sacrificio, eiusque breui regno intelligi posse videntur. Christus ergo hoc loco de eadem loqui videbitur.

Et P
tia.
ven
loqu
Iren
A
stum
iung
rum
tu I
Tunc
verbi
impu
quib
Luca
tharu
Q
12. de
loqui
fuera
enim
in cru
cidit
Eccle
Præd
ipsis,
N
loqui
dais p
abom
enim
nos f
Sed q
fine &
se exp
quo
Dani
Christi
saris
lib. 18
gi po
Titi
Ec

Et pro hoc sensu faciunt Christi verba proximè præcedentia. *Prædicabitur hoc Euangelium regni uniuerso orbi, & tunc veniet consummatio.* Hæc enim verba non nisi de fine seculi loqui videntur. Quare de illo tempore hæc verba exponit Irenæus lib. 5.

Attamen non nisi de vastatione Hierosolymitana Christum hîc loqui, duo inuictè demonstrant. Vnum quod subiungit: *Tunc qui in Iudæa sunt, fugiant ad montes, &c.* alterum quod Lucas adiecit: *Cum videritis circumdari ab exercitu Ierusalem, tunc scitote quia appropinquat desolatio eius. Tunc qui in Iudæa sunt, &c.* vt hîc in Matthæo. Quod multis verbis explicat August. epist. 80. ad Hesygium. Quare nimis impudens Calvinus est, qui vt singulariter sapiat, falli eos ait quibus videtur hoc loco notari Hierosolymitæ obsidio; nec Lucæ verba illis suffragari, quia non idem quod dixit Matthæus, sed aliud quid ei dicere propositum fuit.

Quid autem illud aliud sit, non exponit. Daniel igitur cap. 12. de iugi sacrificio & de abominatione desolationis quum loquitur, non illa intelligit de quibus cap. 9. & 11. loquutus fuerat, sed illa quorum priora typus & figura fuerant. Iuge enim sacrificium Iudæorum typus erat sacrificij Christi tam in cruce quàm in cœna: & abominatio desolationis quæ accidit Iudæis, typus erat futuræ desolationis abominandæ in Ecclesia Christiana per Antichristum in fine seculi venturam. Prædicatum autem fuit Euangelium toto orbe ab Apostolis ipsis, & quos illi mittebant, vt ad Rom. 10. Paulus testatur.

Nunc autem alia difficultas est, intelligendo Christum loqui de illa vastatione quam Daniel cap. 9. & 11. prædixit, Iudæis propria; quæ tamen definitè & in particulari fuerit hæc abominatio desolationis quæ stetit in templo Iudaico. Hoc enim alij volunt esse ipsam templi vastationem per Romanos factam, vt Petrus apud Clementem Const. Apost. lib. 1. Sed quia tunc fugiendi tempus non erat, illa Petri verba de fine & consummatione huius abominationis, non de ipsa in se exponi debent. Alij de idolo Antiochi dictum putant, de quo 1. Machab. cap. 1. ver. 28. legitur, & de quo vaticinatur Daniel cap. 8. Sed hoc prorsus falsum esse manifestum fit, quia Christus de eo quod futurum est loquitur. Alij statuem Cæsaris à Pilato in templum inuectam, de quo Iosephus Antiq. lib. 18. c. 5. aut de equestri statua Adriani ibidem posita intelligi posse coniciunt, vt Hieron. in hunc locum. Alij statuem Titi Imperatoris, qui urbem expugnauit, exponunt, vt Chry-

Abominatio desolationis quid hoc loco significet.

Difficultas in contrarium soluitur.

1.

2.

3.

4.

O

5. Iostomus in hunc locum in pleno commentario. Alij ipsum exercitum Rom. intelligunt, qui cum imaginibus Cæsaris quas in vexillis ferebant, Ierosolymam obsidebant sub Cestio Floro; maximè propter verba Lucæ, *Cum videritis circumdari ab exercitu Ierusalem.* Et hunc sensum latè exponit Cæsar Baronius in Annalibus tanquam valde probabilem, quia ante illud tempus imagines Cæsaris Romani in Iudæam non inferebantur. Sed quia hæc abominatio in ipso templo futura describitur, alius sensus querendus est. Abominatio igitur desolationis *stans in loco sancto*, id est, in templo, ut Daniel loquitur c. 9. est illa barbara templi prophanatio quam in templo quod occupauerant, seditiosi quidam Iudæi Zelate dicti exercuerunt, multos in templo trucidando, & in eo quasi in castro contra ciues suos & contra Romanos bellum gerendo, in prima illa obsidione per Florum facta, quæ postea soluta est. Illa enim abominatio, quam paulò post sequuta est extrema totius pòpuli desolatio, ponitur hic à Christo in signum futuræ destructionis vrbis Hierusalem, & in signum, fugiendi piis atque electis, ut visa illa abominatione in templo, *fugiant ex Iudæa ad montes*, id est, ad loca rura. Iuxta quam Christi hoc loco admonitionem, soluta illa prima obsidione Flori, & antequam ad secundam obsidionem veniret Titus, Christiani omnes relicta Iudæa recipiebant se trans Iordanem in oppidum quoddam Regis Agrippæ, Pellam dictum, ut narrat Euseb. libro 3. capite 5. hist. Eccles.

22. *Nisi breuiati fuissent dies illi, non fieret salua omnis caro: sed propter electos breuiabuntur dies illi.*

CHRISTUS adhuc de propriis Iudæorum calamitatibus differens, ait illas tantas fore, ut nisi pauciores forent illarum calamitatum dies quam Iudæorum peccata mererentur, nullus Iudæus aut mortem aut diram captiuitatem euaderet: sed propter eos qui ex Iudæis credituri erant, vel certè ab illis quantumuis incredulis nascituri ut credentes fiant, pauciores fore illius vastationis dies, & victorè exercitum iræ ac vindictæ suæ modum imposurum. Moxque de suo aduentu & consummatione seculi disputatione orditur Christus. *Tunc si quis vobis dixerit, Hic est Christus, &c.* id est, Post excidium Hierosolymitanum, & post finitam atque abbreviatam Iudæici pòpuli vastationem, audite signa aduentus mei ad Iudiciũ. Quantumlibet enim hic aduentus ab illa vastatione

riore longissimè distet, de eo tamen quasi proximè imminente differit, vel vt eum tanquam semper propinquum expectemus, vel quia totum interficiens tempus hora nouissima est, nec alia expectanda rerum immutatio, quoad religionis viam, aut nouum aliquem Dei aduentum.

Ceterum quia hæretici hodie, deserta penitus Ecclesia Christi Catholica per totum orbem dispersa, occultas quasdam & latentes Ecclesiarum reliquias seruari & veditare coguntur, putauit Calvinus inter alias scripturas eò detortas, hunc quoque locum ad hanc rem accommodatum esse. Primum igitur cõuenire ait hunc locum cum illo Esa. 9. *Nisi Dominus reliquisset nobis semen, fuissetis sicut Sodoma & Gomorrha.* Quod quidem quoad seruatas Iudæorũ reliquias, quæ prædicantibus Apostolis in Christum crediderunt, verũ est; sed ab eo quod fingit Calvinus, alienissimum est. Mox enim ex illis credentium Iudæorũ reliquiis in vastissima illa aliorũ Iudæorum incredulitate, infert & concludit homo impius similem in Ecclesia Christi per omnes gentes diffusa fore vastitatem, & ait. *Est hoc insigne diuini iudicij documentum, vbi visibilem Ecclesiam sic affligit, vt funditus videatur perditã: & tamen ad seruãdum aliquod semen, suos electos, & quidem paucos numero, mirabiliter ab interitu eripit, vt præter spem è gurgite mortis emergant. Sic enim terrentur hypocritæ ne Ecclesia titulo & specie freti, vanã spem impunitatis sibi fingant, quia modum inueniet Dominus quo Ecclesiam suam liberet, ipsis in exitiũ traditis.* Hæc ille. Homo impius ex casu Synagogæ, quæ tota typica, pædagogica, & localis erat, visibilis Ecclesie Christi, quæ ipsa veritas est, status perfectus, & toto orbe diffusus, casum & interitum deducit. Non est hoc diuini iudicij documentum, quo pereat visibilis Christi Ecclesia seruatis paucis Calvinistis, sed est diuinæ scripturæ manifesta corruptio, quæ diuinas promissiones mendacij arguit, quæ veritati figuram, Euangelio legem, generalitati partem, perpetuitati temporaneum, perfectioni imperfectũ, Christo Moysen adæquat: quæ denique omnibus nouis & occultis hæreticis fenestrã defensionis aperit. Christi enim Ecclesia visibilis vt nõ vnius gentis sed omnium erat, (*Prædicabitur hoc Euangeliũ regni in vniuerso orbe*) vt nõ vmbra amplius sed res ipsas pertractat, (*Vmbra quippe habuit lex futurorum bonorũ, non ipsam imaginem rerum*) vt non pædagogum agit, sed ad virum perfectũ in Christo adificat, vt denique non Moysen sed Christum legislatorem ac magistrum habet; ita non definiti cuiusdam temporis est,

*Latitans
Caluini
Ecclesia
profligatur.*

*Matt. 24.
Heb. 10.
Galat. 3.
Ephes. 4.
Matth. 23.*

Rom. 11. sicut Synagoga, cuius diminutio diuitiis gentium, & amissio re-
 Matt. 16. conciliatio mundi erat, sed perpetuæ stabilitatis est, contra
 Ioan. 14. quam porta inferi non preualebunt, quam Spiritus S. docet om-
 Matth. 28. nem veritatem in æternum, & cum qua Christus est omnibus
 diebus vsque ad consummationem sæculi. Visibilis, inquam,
 Ecclesia quoad suos Pastores ac Præpositos, maximè quoad
 summum eius Pastorem talis est. Nam de Ecclesia super
 summum Pastorem adificanda Christus loquebatur dicens,
 Porta inferi non preualebunt aduersus eam. Apostolis suis &
 baptizaturis ac prædicaturis Euangelium, Christus promisit
 Spiritum veritatis in æternum, suamque præsentiam vsque ad
 consummationem sæculi. Non sunt igitur nouæ expectande
 reliquiæ pereunte visibili Christi Ecclesia, sed est in ea firmi-
 ter permanendum, qui saluus esse vult. Neque enim ad Chri-
 stum pertinere potest, qui in Christi corpore non est.

24. Dabunt signa magna & prodigia.

Miracula
 Catholica
 Ecclesia
 defendun-
 tur.

Q Via hinc seductorum prodigia taxantur, existimauit
 Calvinus ad suum institutum hoc imprimis facere, ut
 propter falsa seductorum signa, Ecclesiæ Catholicæ vera mi-
 racula traduceret, idque eo magis quod se suosque sectarios
 tam falsis prodigiis quam veris miraculis carere terneret. Sed
 ipsius disputatio talis est, ut ipsa semetipsam perspicue eue-
 rat. Sic enim scribit. *Quum antichristos & mendaces Prophe-
 tas Dominus miraculis armatos fore pronuntiet, non est cur tan-
 toperè superbiant: Papista hoc obuenit, vel ipsorum iactantia
 territemur. Miraculis suas superstitiones confirmant: nempe
 quibus prædixit filius Dei labefactandam esse multorum fidem.
 Quare tantum apud prudentes momentum habere non debent,
 ut per se sufficiant ad probandum hoc vel illud doctrinæ genus.
 Hæc quidem ille. Sed quum hæctenus nihil nisi nugari se aut
 blasphemare potius animaduerteret, quum contra vera mi-
 racula tam Christi quam Christianorum omnium hæc dis-
 putatio faciat, quibus Christus dixit *Maiores horum facietis*,
 & iterum, *Signa autem eos qui crediderunt hæc sequentur,*
agris manus imponent, & bene habebunt, serpentes tollem, &c.
 idque in testimonium & approbationem veritatis, de quo
 dixerat, *Spiritus testimonium perhibebit de me, quum, in-
 quam, hæc expeditam contra se obiectionem præuideret,*
 eam conatur soluere. *Si excipiant (inquit) hoc modo eueri-
 ac in nihilum redigi miracula, quibus tam legis quam Euan-**

Ioan. 15.
 Marc. 14.

Ioan. 15.
 Calvinus
 suos lecto-
 res iudifi-
 cat.

gely sancita fuit authoritas, respondeo certam Spiritus no-
tam illi insculptam fuisse, qua dubitationem & errandi me-
tum fidelibus eximeret. Neque enim quoties ad suos confirman-
dos virtutem suam exeruit Deus, ita confuse operatus est, quin
vera extaret nullique fallacia obnoxia distinctio. Hæc quidem
ille, sed quæ sit hæc Spiritus nota, & quæ distinctio, dolosus
hæreticus nihil dicit, sed generalem calumniam suam excu-
satione generali probabilem facere contendit, quod eorum
est, qui fallere lectores suos volunt, non docere. Hæc igitur
adhuc responsio ac satisfactio nulla est. Pergit igitur ma-
gisque lectorem ludificat. Adde quod doctrinam sic obsignant
miracula, ut illa quoque vicissim praluceat, & discutiat om-
nes nebulas quibus simplices mentes obfuscat Satan. Dent-
que si ab imposturis cauere placet, sit apud nos indiuidua si-
gnorum & doctrina coniunctio. Hæc ille. Sed non aduertit
impostor, aut certè id simplicem lectorem aduertere non
posse præsumit, tum de ipsa doctrina, quam umcunque luctu-
lenta & pura, dubitari posse non secus quàm de miraculo;
tum miracula ad doctrinæ confirmationem, & ad eius san-
ciendam authoritatem, sicut ipse sibi Calvinus obiecit, ad-
ferri solere. Christi doctrina maximè haud dubiè præluxit,
& cum miraculis quæ fecit coniuncta erat; tamen doctri-
nam ipsam suam miraculis confirmari voluit. Si mihi (in-
quit) non creditis, operibus credite. Non ergo sufficit præ-
lucere doctrinam nouam & inauditam, & ex sese incredibili-
lem, nisi miraculis confirmetur Calvinus igitur impotens &
insulsus hæreticus, Catholicorum miracula impotenter con-
uellit, vera miracula à falsis distinguere insulsus non po-
test. Quorò melius in schola Catholica didicimus sedu-
ctorum signa & prodigia à veris miraculis distinguere, vel à
personis seductorum, quia non legitimè vocari sese inge-
runt, vel à sine quem obtendunt, ut post se discipulos abdu-
cant, vel ab ipsis in se miraculis aut fallacibus & meris præsti-
giis, quæ nisi deceptionem oculorum habent, aut si veris, vel
huiusmodi quæ ex causis naturalibus poterant prouenire,
tamen occultis, ut docet Augustinus de Trinitate lib. 3.
cap. 8. vel profus inutilibus, & ad ostentationem factis, non be-
neficis, qualia omnia sunt veri nominis miracula. Cùm talia
faciunt magi qualia nonnunquam faciunt sancti (ait S. Aug.)
diuerso sine & diuerso iure sunt. Et paulò post. Aliter magi fa-
ciunt miracula, aliter boni Christiani, aliter mali Christiani. Ma-
gi per priuatos contractus, boni Christiani per publicam iustitiam,

Ioan. 8.
& 14.

lib. 83.
99 9.79.

mali per signa publica iustitia. Denique alibi scribit, *piorum De Ciuit. miracula vel maiora, certiora, clariora esse vel ratione finis, quo Dei lib. discernuntur, incomparabiliter excellere.* Sunt igitur falsa pro- 10, cap. 16. digia à veris miraculis distinguenda vel ex personis facientium, vt quo iure fiant, attendamus; vel à fine ad quem collimant; vel à modo & cursu quem tenent, ex quibus falsum à vero non ita difficulter discernere illi possunt, ad quos ista discernere ac diiudicare proprie pertinet.

28. *Vbicunque fuerit corpus, ibi congregabuntur & aquila.*

T Ametsi ad literam nihil aliud Christus hinc dicat, quam futurum vt eo veniente ad Iudicium, omnes sancti veluti aquilæ ad cadauer, quod longissimè prospiciunt, velocissimè congregabuntur, vt in hac sententia celestissimam iustorum ad se collectionem doceat, sicuti in præcedenti sententia celestissimum suum aduentum docuit, quomodo exponunt hunc locum Hieron. Hilarius, & Origenes tract. in Matth. tamen satis aptè & accommodatè ad eam iustorum cum Christo vnionè, quæ in huius vitæ militia per fidem & charitatem fit, hic locus applicari potest. Quam applicationem secutus Calvinus, pessimum inde corollarium in schismaticorum omnium fauorem ac patrocinium deducit. *Sensus, inquit, est: Quibuscunque artificiis conetur Satã huc & illuc distrahere filios Dei, in ipso tamen Christo sacrè esse vnitate vinculum, quo deuotios teneri cõueniat. Vnde enim dissipatio, nisi quia multi à Christo diffuunt, in quo solo sita est nostra firmitas? Ergo hic modus præscribitur fouendæ sanctæ conuictionis, ne errorum distractiones corpus Ecclesiæ lacerent: nempe si in Christo defixi manemus.* Hæc ille. Sensus iste, vt diximus, non displicet, quia pius ac verus est, ametsi non literalis. sed quid inde impostor colligat, sequentia eius verba docebunt. *Quod diligenter notandum est. Neque enim vel ad Romanæ Sedis primatû, vel ad alias nugas nos adstringit Christus: sed hoc unico nodo Ecclesiã suam colligat, si ad ipsum unicum Caput omnes undique respiciant: vnde sequitur. Quicumque ei pura fide cohererit, extra schismatis esse periculum. Eant nunc Romanenses, & schismaticos esse clament, qui se à Christo alienari non sentunt, vt laicis fidem suam mancipent.* Totus hic inanis verborum strepitus vno penè verbo solidè compescitur. Christo capiti ille solus vnitur, qui Christi corpori, quod est Ecclesiã, vnitur. Nemo Christo pura fide coha-

In com. in hunc locum.

Schismatici patrocinium.

Vnitus Ecclesiæ tenenda.

cohæret, qui ab eius corpore, quod est Ecclesia, diuellitur. Ad
 vnicum caput, quod Christus est, vnicum scilicet vitale, re-
 spicere non potest, qui capita populi ab ipso constituta, *Pa-* Ephes. 4.
tores & Doctores, quos dedit in consummationem fidelium, &
in edificationem corporis sui, non respicit. Illos enim posuit re- Act. 20.
 gere Ecclesiam sanguine suo acquisitam. Illos ita omnes vni-
 que respicere iubet, vt qui eos audit, Christum audiat, qui eos Luc. 10.
 spernit, Christum spernat. Denique adstringit nos Christus
 non solum ad se vnum, tanquam vite authorem, quo solo verè
 pascimur, vt postea Calvinus dicit, sed ad eum quoque nos Ioan. 21.
 adstringit, cui dixit, *Pasce oves meas*, & sic ad Romanæ Sedis
 primatum disertè nos adstringit; quia in illa sola Sede ille vs-
 que hodie sedet, qui Petri locum tenet, cui *pascendas oves suas* Chrysostr.
per vniuersum mundum concedidit. Eam nunc Calvinus, & ex-
 tra schismatis periculum se esse clamitet, quia Christo sese
 adhærere dicit (quod omnes semper hæretici dixerunt, & nisi
 Christi nomine palliati, Christianos fallere nunquam potue-
 runt) & illi adhærere recusat, imò illum hoc loco *latronem*
cauillator insulsus vocat à quo, si ouis Christi esse vult, pasci
 & regi necessariò debet. In his enim verbis, *Pasce oves meas*,
 vni Petro primatum gubernationemque per vniuersum mūdum
 à Christo conceditum esse, scribit S. Chrysostomus Episcopus Homil. 37.
 Græcus, adeoque Patriarcha Constantinopolitanus: nec Pe- in Ioan.
 tro tantum, sed & *Petri successoribus oves suas pascendas Chri-* homil. 1. de
stum commississe, idem scribit Chrysostomus. In eandem sen- penitent.
 tentiam alij scribunt antiquissimi Patres, Origenes, Arnobius, Lib. 2. de
 Gregorius, M. Augustinus, Theophylactus, & alij, quorum De Prin-
 verba alibi recitauimus. Schismaticos illos esse, & non in Ec- cip fid. lib.
 clesia, definit, latèque probat S. Augustinus, tam qui de ipso Ca- 6. cap. 9. &
 pite Christo Scripturis sanctis consentiunt, & de Christo credunt 15.
 quacunque credenda sunt, sed unitati Ecclesie non communi- In lib. de
 cant, & in vna parte separata inueniuntur, (sicuti Calvinus cū unitate
 suis) quàm qui in Ecclesia communiione inuentus, ea tamen de Eccles. c. 4.
 Christo sentit ac sapit, qua secundum sanam fidem sapere & sen-
 tire nõ debet, quia videlicet totus Christus Caput & Corpus est.
 Iam verò quia ad vniõnem fidelium cum Ecclesia, sicut
 aquilæ ad cadauer congregantur, aliquos Catholicos hunc
 locum applicasse Calvinus vel aduertit vel fingit, eos sibi car-
 pendos iudicauit. Ait enim. *Quòd Papista ipsi pro eorum so-*
cietate accipiunt, qui vnã fidem profitentur, & aquilas alle-
goricè exponunt pro acutis & oculatis, nimis insulsum est. Ac
 quate tandem? Quum (inquit) aliud non fuisse Christi consilium

palàm sit, quàm ad se vocare & in se retinere Dei filios ubi-
cunque sint dispersi. Præclara sanè refutatio. Nimis insulsus
Caluino est, qui, quos Christus ad se vocat & in se retinet, eos
Ecclesiæ Christi vniri & corpori eius adiungi debere docet.

Calvinus
insul-
& impius.

Atqui non insulsus modò, sed & impius Calvinus est, qui ita
Christo vniri vult, vt corpus Christi contemnat, ab eius Ec-
clesiâ se diuellat, eius vnionem & conjunctionem negligat.
Qui corpus hoc loco pro Ecclesiâ, & aquilas pro acutis &
oculatis acceperunt, Christum imprimis tanquam huius cor-
poris & Ecclesiæ Caput spectauerunt, vt propterea nihil illi
insulsum dixerit, sed nimis insulsus Calvinus fuerit, qui hoc
non aduerterit; vel certè nimis impius, qui quod bene aduer-
tit, altè dissimulauit, vt reprehensionis locus esset.

Pergit adhuc, & alios interpretes mordet Calvinus, velu-
ti rabidus quidam canis omnes sibi obuios insiliens. Neque
etiã satis solida est aliorum argutia qui odoriferam esse Chri-
sti mortem dicunt vt electos Dei alliceret. Atqui hunc sensum
sequuti sunt doctissimi in Ecclesiâ Patres, Origenes tract. 30.
in Matthæum, Hieronymus & Hilarius in hunc locum. Ho-
rum iudiciũ contemnit & argutiã taxat Calvinus. Sed quam-
obrem, aut quo argumento ductus? Nam (inquit) meo iudicio
ratiocinari voluit Christus à minori ad maius. Si tanta est in
auiibus sagacitas vt ex remotis locis ad cadauer vnũ multa

Caluini
arrogantia.

conueniant, turpe esse fidelibus non aggregari ad vitã aut horrem,
à quo solo verè pascuntur. Primùm homo arrogans, vt Pa-
trium expositionem reiciat, suum iudicium quasi regulam
veritatis interponit: quod illi frequens ac solenne est. Deinde
hæc ratiocinatio à minori ad maius non minus quadrat ex-
positioni Patrum de passione Christi, quàm expositioni Cal-
uinianæ de persona Christi. Imò quia vox corpus hoc loco
proprie cadauer significat, quod ex Hieronymo & aliis Pa-
tribus acceptum notauit hoc loco Calvinus, ipsam Christi
mortem ac passionem cadaueris nomine annotari probabili-
us Patres citati existimauerunt. Aquilæ quoque hoc loco ad
acutos & oculatos significandos accommodatè sumuntur.
Imò (ait Calvinus) aquilis nihil tribuit Christus, quàm quod
apud nos coruis aut vulturibus congrueret, pro regionis, quàm
incolimus, natura. Vbi dupliciter errat Calvinus. Nam coruos
ac vultures non minus in Palæstina versari quàm apud nos
sola lex Mosaica docere Calvinum potuit, quæ hæc volatilia
tanquam immunda vetat comedi; ridiculè hoc veritura, si
in illa regione non inuenirentur: vt non propterea coruos
aut

Leuit. 11.
14.

aut vultures tacuerit, aquilas autem posuerit, quia in illa regione corui ac vultures non essent, aquilæ essent. Deinde valde probabile est, Christum hoc loco ad propriam aquilarum naturam respexisse, & ad illa verba Iob allusisse, vbi eatum natura describitur. *Nunquid ad præceptum tuum eleuabitur aquila, & in arduis ponet nidum suum? In petris manet, & in præruptis silicibus commoratur, atque inaccessis rupibus. Inde contemplatur escam, & de longè oculi eius prospiciunt. Pulli eius lambunt sanguinem, & ubicunque cadauer fuerit, statim adest.* Ad hæc postrema verba Iob Christum allusisse valde probabile est, & docere voluisse, electos ac sanctos per acutissimos fidei suæ oculos, vel Christi passionem ac mortem longè prospicere, credere, contemplari, vt citati Patres exponunt, vel Christum ad Iudicium venientem (de quo Iudicio hoc loco disputatur) celerrimè cognoscere, & ad eum resumptis vndequaque corporibus suis admirabili promptitudine aduolare & congregari. Vtuncque est, vt in priori sua expositione insulsus & impius, ita in hac posteriori reprehensione stultus & temerarius Calvinus fuit.

30. *Tunc parebit signum filij hominis in cælo.*

HOc signum filij hominis, id est, Christi, quod eo ad Iudicium veniente in cælo comparebit, ipsam esse venerandam Christi Crucem quæ suo fulgore mundum illuminabit, sole tum & luna cæterisque syderibus sua luce priuatis, summo & vnanimi consensu docent Patres, Origenes tract. 30. in Matth. Chrysostr. homil. 77. in Matth. Hilarius, Hieronymus, Euthymius, Theophyl. in comment. in hunc locum, Hippol. in orat. de consummatione mundi, Ephrem in lib. de pœnitentia, cap. 3. Damascenus de orthodoxa fide lib. 4. cap. 12. Cyrillus Hierosol. in orat. ad Constantium, & Eusebius Emisenus in lib. allegoziarum. Quorum Patrum fidem & apertum huius loci sensum sequuta Ecclesia in officio publico fideliter canit: *Hoc signum Crucis erit in cælo, quum Dominus ad iudicandum venerit.* Quam profectò ob causam toto hoc intermedio tempore Crucis signum meritò veneramur. Nam nisi signum Crucis communiter fidelibus in Ecclesiis & domi interea temporis proponeretur, illius aspectus in die Iudicij nõ magis moueret quàm signum lanceæ, aut flagelli, aut spongiæ, aut alterius cuiuspiam rei quæ ad Christi passionem pertineret. Vnde hæretici tollentes hodie

*Crucis Christi
fulgida
in Iudicio
extrema.*

passim ex hominum conspectu Crucis signum, & nusquam illud desigi permittentes, id imprimis agunt, ut eius aspectus in die Iudicij nihil profusus eos moueat: nisi forte ad blasphemiam aut confusionem. Calvinus igitur hoc loco de signo Crucis altum silentium tenens, hæc Christi verba, *De signo filij hominis quod parebit in celo*, ad alium longè sensum detorquet. Sequitur (inquit) *signi illius explicatio, quòd filium hominis videbunt super nubes venientem, qui sub habitu serui contemptibilis tunc in terris agebat*. Atqui tanquam distincta hæc & diuersa Matthæus narrat. Primum, *Tunc parebit signum filij hominis in celo, & tunc plangent omnes tribus terra, & videbunt filium hominis venientem in nubibus cæli*. Tria dicit Matthæus, primum de signo filij hominis appARENTE IN CÆLO, deinde de planctu infidelium, qui signum illud eo vsque contempserunt (*Crux enim Christi Iudæis scandalum, Gentibus stultitia erat*) tertio quòd Christum videbunt venientem in nubibus. Distincta hæc sunt & diuersa, nec vnum alterius explicatio est. Aliud est signum filij hominis, aliud ipse filius hominis in persona propria; aliud signum præcedens, aliud res signata subsequens; aliud in cælo apparere & fulgere, aliud in nubibus cæli venire cum virtute multa & maiestate. Ridicula igitur & insulsa Caluini euasio est, & literæ Evangelicæ repugnans. Communis tot Patrum intelligentia, cuius infano hæretico, nedum Caluino anteponenda est.

36. *De die autem illa & hora nemo scit nisi solus Pater.*

Verborum
explicatio.

Quum ad hunc locum qui pro Arianis facere videntur vnde Marc. c. 13. addit, *neque Filius*, & olim apud Matthæum idem legerunt veteres, Origenes, Chrysostomus, Hilarius, & August. variè Patres respõdeant, Ambrosius quidem lib. 5. de fide cap. 8. & Hieronymus in hunc locum quod illa verba tum hîc tum apud Marcum ab Arianis addita fuerint, Græci autè Patres vt Athanas. in orat. in illud, *Omnia tradita sunt mihi à Patre*, Greg. Nazianz. li. 2. Theolog. & Cyril. Alex. Thesaurorum lib. 9. cap. 4. Ambros. in cap. 17. Lucæ, idque adeo Concil. 6. Constant. A. 4. quòd Christus quatenus homo ista ignorauerit. Aug. autem de Trin. lib. 1. cap. 13. & enarrat. in Psal. 6. & D. Basil. lib. 2. contra Eunomiũ, & Hilarius ac Hieronymus in hunc locum non simpliciter Filium ignorasse exponant, sed ideo dici ignorare, quia per modum ignorantis se gerebat.

eo quòd alijs indicare non vellet: in hac, inquam, varia respon-
sione Patrum probabilior hæc vltima est, quia Christus tum
Apostolorum curiositatem hoc verbo corrigere, tum nostrâ
expectationem suspensam tenere voluit, vt semper illum diem
timeremus. Communior tamen & magis recepta sententia
est, quòd Christus vt homo & secundum facultatem huma-
næ naturæ istud ignorabat. Tamen enim in Verbo omnia
videbat, tamen non ex humanæ, sed ex diuinæ suæ naturæ vi
ac facultate eam perspicentiam habebat. Christus autē hoc
loco communem sibi cum Angelis huius rei ignorantiam
tribuens, satis docet de seipso vt mortali creatura iuxta hu-
manam naturam loqui, non de se vt Verbo ac filio Dei na-
turali. Verbum illud, *solus Pater*, quia agitur de eo quod se-
cundum essentiam Deo conuenit (vt de scientia) non autem
secundum originem, idcirco alias personas diuinas non ex-
cludit, vt docent Cyril & Athanas. locis citatis, & D. August.
contra Maximinum lib. 3. cap. 13.

IN MATTHÆI CAP. XXV.

1. *Simile est regnum calorum decem virginibus,
quæ accipientes lampades suas exierunt
obuiam sponso.*

VT huius insignis parabolæ fœda per hæreticos
corruptio clarius postea diluatur, veram eius &
genuinam applicationem præmittemus. Christus *Parabola*
est sponsus, qui vel in vltimi iudicij die tanquam *explicatio.*
sponsus in hunc mundum secundò veniet, vt Ecclesiam totam
fidelium sibi olim desponsatam accipiat in vxorem, id est, in
æternæ beatitudinis gaudiis eam sibi copulet; vel in hora
mortis cuiusque ad iudicium particulare venit, vt de nuptiis
aliquid statuat. Decem virgines omnes significant fideles
(sicuti infideles in Scripturis vocantur adulteri, & dicantur
fornicari à Deo) & consequenter ipsas propriè dictas virgi-
nes: vt propterea nec incongruè in festo SS. Virginum hoc
Euangelium legatur, nec Hieronymus pueriliter (vt garrit
hoc loco Calvinus) sed prudenter ad virginittatis laudem hæc
parabolam accommodauerit. Lampades ardentes fidem *Bonorum*
significant aliqua bona opera operantem, & sic lucentem co- *operum*
ram hominibus, quatenus aliqua Dei mandata seruantur, & *studium.*
sine scandalo viuitur: Oleum in vasis significat excellentiora
ope